

Lucas 2:7,12,16b

“en zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde hem neder in de kribbe omdat voor hen geen plaats was in de herberg.

“en dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.”

“...en het Kindeke liggende in de kribbe”

Doeken en kribbe als teken dat Hij is

1 de Mens

2 de Middelaar

3 de Minste

Gemeente,

Waarom bent u te herkennen? Als u in een volle kantine zit, als je in volle aula bent en iemand moet u hebben. Ze weten misschien iets van je: met die blauw groene rugzak, of die man met het kortgeknipte haar. Daaraan herken je hem. Of zou je bij een christen ook mogen denken aan een ander soort herkenningsteken? Let maar op: als ze gaan eten, die jongen die voor en na zijn eten bidt en dankt. Dat is hem. Je haalt hem er zo uit: als je vraagt wie er met een collectebus langs de deur wil gaan, steekt hij als eerste zijn vinger op. Die is het. Herkenningsteken als ze ons moeten hebben? Als christen?

Zoiets hebben de herders nodig. Als ze op zoek gaan in en rond Bethlehem om het Kind te vinden. Het Kind van Wie de engelen spraken. Dat Hij geboren is: de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere. Maar: hoe weten ze nou zeker dat ze Hem gevonden hebben? Er kan toch nog een kindje, of er kunnen toch nog meer kinderen geboren zijn? Hoe weten ze nou zeker dat ze het Christuskind zullen hebben gevonden? Nu, het heeft een teken, een herkenningsteken. Het Christuskind ligt in doeken gewonden in een kribbe. Daaraan zullen ze weten: Dit Kind is het, vergissen uitgesloten.

1 Hij is Mens

Dat teken geeft in elk geval aan: het is een echt Mens. De Zoon van God is echt mens geworden. Zo echt dat Hij de zorg van Maria nodig heeft. De zorg van Maria, die haar Kindje in doeken wikkelt. Pasgeboren. Kijk een pop hoef je dat niet te doen, al doet je kleine zusje dat wel, maar een pop hoef je niet aan te kleden om iets om te doen, want die wordt toch niet verkouden. Maar Jezus wél: Hij wordt in doeken gewikkeld,

anders zou Hij verkouden worden, een ontsteking krijgen, ziek worden en misschien wel overlijden vlak na de geboorte. Zo echt Mens is Hij, dat Hij die doeken nodig heeft. Inderdaad, dat blijkt Zijn hele leven door: Hij is moe en valt in slaap in het schip. Hij heeft honger als Hij in de woestijn is. Hij heeft verdriet bij Lazarus' graf. Hij heeft angst in Gethsemané. Hij heeft pijn aan het kruis. Hij wordt verzocht door de duivel. Hij sterft. Echt Mens als Hij is geworden. Hij kan doen wat wij hadden moeten doen. Hij komt doen wat wij verzaakt hebben. Overdoen. Dat zegt genoeg. Als jij ergens mee bezig bent om iets te maken en de leraar komt langs en kijkt ernaar en begint zelf aan een nieuw werkstuk. Blijkbaar is van het jouwe niks te maken of te verbeteren. Hij begint zelf aan iets nieuws. Dat zegt genoeg: als God in Jezus het Zelf komt doen. Wat mensen hadden moeten doen. Staande blijven als zij verzocht worden. Gehoorzaam blijven ook al heb je onnoemelijk verdriet en angst. Neerdalen in toorn van God en tot op de bodem van de hel. Sterven om de dood te overwinnen. Hij kan doen wat wij hadden moeten doen. Hadden moeten doen. Maar niet gedaan hebben: wij worden verzocht en wij vallen en geven toe. Wij hebben verdriet en pijn en worden bitter of opstandig. Wij moeten neerdalen in de toorn van God en de bodem van de hel. Wij moeten sterven als verliezer, ingerekend door de duivel voor eeuwig.

Maar daar is Hij gekomen. Echt Mens. Hij doet het. En Hij zal het volmaakt doen. Iemand Die gehoorzaam is tot het einde. Iemand Die de toorn van God draagt. Iemand Die van de dood een doorgang maakt naar het eeuwige leven. Toch Eén die het doet. En Die de vrede met God herstelt en verwerft. De Heilige Geest ontvangt en het eeuwige leven. En Die zo Zaligmaker is, Redder. Van mensen. Zoals Hebreëen 4 zegt: Omdat Hij Zelf verzocht zijnde geleden heeft, kan Hij degenen die verzocht worden te hulp komen. Hij kan te hulp komen. Allen die verzocht worden. Belaagd door de duivel en weer dreigen te vallen en toe te geven. Pijn en verdriet hebben en weer dreigen opstandig te worden. De toorn van God voor zich zien en door angst verscheurd worden en moedeloos worden. De dood tegemoet gaan en niet weten hoe het moet. Hebt u als mens, u ooit zo mens gevoeld dat u om hulp riep? Dat u schreeuwde om hulp, om redding?

Hij kan degenen die verzocht worden te hulp komen. In alle pijn en angst en nood schenkt Hij vrede met God, de Heilige Geest en eeuwig leven. Wie Hem aanroept zal genade vinden en barmhartigheid verkrijgen om geholpen te worden ter bekwamer tijd. In de wonden van angst drupt Hij vrede, in de wonden van radeloosheid drupt Hij hoop, in de wonden van doodsstrijd drupt Hij uitzicht. Ooit zei Kierkegaard: geloof is getrooste vertwijfeling. Vertwijfeling over mijn mens zijn die getroost wordt doordat Hij Mens is geweest. Echt mens, in doeken gewonden.

Wat het ergste is? Als je nooit om hulp leerde roepen. Je wonden toedekt, wat overheen smeert. Wonden die je niet laat behandelen die zetten zich door. Onderhuids. Die slepen je mee naar het verderf. Van de eeuwige angst, radeloosheid, pijn en smart.

2 Hij is de Middelaar

Het teken geeft aan: Gods Zoon is echt Mens geworden. Maar er valt nog iets op in dat teken. Want waar gebeurt dat nou in de bewoonde wereld? Dat een baby in doeken wordt gewikkeld en in een kribbe wordt gelegd. Een kribbe. Dat is een gleuf in de grond of in een bak boven de grond waaruit de dieren eten. Een etensbak voor de dieren. Waar ze met hun tong in gelect hebben. Ja, het klinkt vreemd maar je kunt denken aan een konijnenhok met ook zo'n ruifje ervoor waar je gras inlegt. En daarin ligt nu een kind. Is er dan geen wieg, geen bedje, geen ledikantje, geen stoel of bankstel desnoods? Nee, blijkbaar niet. Zo arm. In zulke armoede. En dat zou je juist bij dit Kind niet verwachten. Het is de Zoon van God. Van de Schepper en Almachtige van hemel en aarde. Die uit de hemel komt. Je zou eerder verwachten dat het zou zijn: beste herders, als je dit Kindje vindt, dan is dit het teken, een mooie wieg, met een randje van goud eromheen. Of: met een speeltje van pareltjes aan het hoofdeinde. Dan weet je zeker: dat je Gods Zoon gevonden hebt. Maar nu dit, voor dit Kind.

Dit Kind, dat in de hemel was: nu in een stal. In de schoot van Zijn Vader, en nu in een kribbe. In licht en heerlijkheid en nu in donker van de nacht. In vreugde en vrede tussen de engelen, en nu huilend als baby om drinken. In de gunst van God en nu in verlatenheid van God. In een eeuwige onderkomen van het hemels paleis. Nu in een tijdelijk onderkomen van dit leven. Het Kind was rijk en is arm geworden. Later: het kruis. Zo arm: geen God en mensen. Geen open hemel, geen hulp, geen troost, van God verlaten.

Wat heeft dit Kind veel ingeleverd! En dat is moeilijk. Als je in moet leveren: financieel. Wat erbij dat went gauw, maar inleveren is moeilijk. Als je in moet leveren als je ouder wordt of nog niets zo oud: je kunt dit niet meer en je hebt dat weg moeten doen. Dat is moeilijk. Dat doe je niet zomaar, alleen als het moet. Dit Kind levert nog veel meer in: de hemel, de heerlijkheid, de schoot van Zijn Vader, de zang van de engelen Hij laat het allemaal achter Zich. Waarom dan toch? Wat is er gebeurd? Dat is toch het eerste wat je vraagt: als iemand gisteren nog heel gezond was en alles kon en vandaag in het ziekenhuis ligt: wat is er gebeurd? Hoe is dat gekomen?

Hoe is dit gekomen? Wel Hij Die rijk was is arm geworden opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden. Hij heeft Zich opgeofferd, Hij

heeft alles achter Zich gelaten om ons gelijk te worden. Om ons te laten zien: zo arm zijn wij! Ver van huis, ver van de hemel. Ver van God, vervallen in armoede. De kribbe is een spiegel. En in een spiegel zie je jezelf. O wij kijken liever naar de reclame. Die laat zien wat we kunnen krijgen. Of jij kijken liever naar een advertentie: die laat zien wat wij bereiken kunnen. Dat trekt ons wel. Maar kijk eens in de kribbe: daar zie je wat je bent. Arm. Ver van God, ver van de hemel. Arm. Onder God toorn. Niets blijvends. En eeuwig arm. Zonder geluk, zonder God, zonder vreugde, zonder glorie. Zonder eten, drinken, zonder God.

Maar hoe is dat bij hem gekomen? Wat is er gebeurd? Nu, hij is gekomen om ons te redden. Hij heeft zijn rijkdom opgegeven, om ons rijkdom te schenken. Hij van rijk arm, wij van arm rijk. Ooit was er een schip gezonken, en alle opvarenden waren te water geraakt. En dat betekende: na kortere of langere tijd sterven. Toen kwam er een klein bootje voorbij, waar een man op zat. Die was rijk, hij had een schip dat voer. Maar dat scheepje was zo klein, daar kon maar een man op. En hij voer langs een drenkeling. En het was óf hij óf die drenkeling. Of hij op de boot blijven en die drenkeling in het water sterven, of die drenkeling op de boot en hij in het water sterven. En de man ging uit de boot en hielp de drenkeling erin. Hij werd arm om die drenkeling rijk te maken.

Zo is Jezus gekomen. Hij heeft de hemelse rijkdom verlaten. Waarom? Het was Hij of wij. Of Hij in de hemel en wij arm in ellende blijven en sterven. Of: Hij uit de hemel en wij rijk in de hemel komen. Daarom is Hij gekomen in armoede. Heeft Hij de rijkdom achter Zich gelaten. Het was Hij of wij. En zo komt Hij tot ons vanmorgen! Hij in de armoede om ons de rijkdom te geven. Om ons de hemel te schenken. O laat u door Hem rijk maken. Calvijn zegt in zijn verklaring van Lucas 2:7. Jezus is naar een stal verwezen en in een kribbe gelegd, een plaats van herberg is Hem geweigerd, opdat voor ons de hemel geopend worden zou, tot een eeuwig vaderland en blijvend erfgoed. Hij een stal wij de hemel. Hij de kribbe wij de schoot des Vaders. Omdat Hij plaats maakte!

Weet u wat het ergste is? Als je je rijk en verrijkt voelt. In eigen gerechtigheid of in gelukkig leven en verwachting van wat je nog bereiken kunt. En je voelt, je waant je zo rijk, dat Zijn rijkdom niet nodig hebt, dat je blind bent voor hoe arm je bent. En je wilt niet in de spiegel kijken. Je wilt niet zien in de kribbe hoe arm je bent.

3 Hij is de Minste

Dat teken is teken van Zijn mens zijn, van Zijn armoede. Maar er is nog iets mee. Het is niet zomaar een willekeurig teken. Kijk, als ze jouw herkennen kunnen aan die blauw groene rugzak, dan zegt dat verder nog niks over je, dan weet iemand verder nog niks over waar je

goed in bent, wat je leuk vindt en wat je later wilt worden. Maar in de Bijbel is een teken nooit willekeurig. Een teken vertelt wat over wie je bent, over je wezen. Je zou dit teken op kunnen vatten als een richtingwijzer. Deze kant gaat het op. Heel Zijn leven zal staan in dit teken. Zijn levensweg en Zijn levenstaak. Want heel Zijn leven was hij arm. Hij had geen plaats om het hoofd neer te leggen. En aan het kruis had Hij geen bed om te sterven en geen verzorging om het sterven te verzachten. Nee, een kruis, met spot, en hoon. Ontkleed en door ieder veracht. Nederdalend ter hel. Dus Zijn geboorte in de stal was de eerste trede van een trap naar beneden. Van een mijnschacht waarin het steeds donkerder zou worden. Tot op de bodem toe de bodem van de Godverlatenheid. Dus dit teken tekent Zijn leven.

Zo moest het dus ook zijn. Er was voor hen geen plaats in de herberg. Dat is aan de ene kant iets geweest van goddelijke leiding. God had kunnen zorgen dat er wel plaats geweest zou zijn. Absoluut. En je kunt zeggen: ja wat moest die herbergier anders. Hij heeft in elk geval nog een plek in een stal ze aangewezen. Het was voor hem ook overmacht dat het zo druk was. God heeft het zo gewild. Zo moest het gebeuren, geschieden. God de Vader wilde het zo. God de Zoon wilde het zo. Geen plaats. Geen plaats in Zijn geboorte, geen plaats in Zijn sterven. God stoot Hem weg. God hoort Hem niet. God geeft Hem geen plaats meer. God laat Zijn Zoon vallen. Neerdalen. God verstoot Zijn Zoon. En de Zoon laat Zich zo behandelen. Laat Zich zo neerdalen. Geen plaats. Op aarde niet, in de hemel niet. Bij God niet.

Dat is liefde. Het geloof mag daarvan zeggen: dat is voor mij. Voor mij hebben de Vader en de Zoon dat gedaan. De Zoon zet Zijn eerste treden in die mijnschacht. De Vader laat Zijn Zoon gaan. Voor mij. O wat een liefde. En wat een vastheid. De Vader en de Zoon verwerven het heil voor mij. Zorgen er samen voor dat er verzoening komt en gekomen is. Voor mij bereid. Voor mij verworven.

Aan de andere kant is er ook de houding van de mensen. Want natuurlijk had de Heere Jezus Zich toegang kunnen verschaffen. Als hij gekomen was met een legioen engelen. Met een stoet van hofhouding. Als Hij gekomen was met hemelse glorie en rijke geschenken, ja dan was er wel een plekje gemaakt of voor gezorgd. Of als er een legermacht van soldaten omheen gestaan had tot de tanden bewapend, ja dan zou er wel plek gemaakt zijn. Maar Hij komt slechts in de schoot van een jonge vrouw: Maria. Die alleen Jozef bij zich heeft. Ja dan lijkt het vrij onschuldig te zijn om geen plek te laten maken. En Jezus, Gods Zoon wordt geboren, eeuwenlang aangekondigd, door Gabriel aan Maria aangekondigd, maar niemand wacht Hem op. Geen lofzangen, geen aanbedding, geen erewacht, geen gereedgemaakt onderkomen.

Niemand die Hem welkom bereid of heet. Geen welkom. Straks ook niet weg met Hem, kruisig Hem. Geen welkom.

O ja, als Jezus zou komen met engelen, als Jezus zou komen met een lijfwacht, als Hij zou komen met kilo's gezondheid en levensgeluk, dan zouden mensen wel op Hem wachten en naar Hem uitzien. Maar Hij komt in de schoot van het Woord. Hoe welkom is Hij dan? Het lijkt zo makkelijk dat je het aan de kant kunt schuiven. Naast je neer kunt leggen, geen plaats. Dat je 's avonds je Bijbeltje dichtlaat. Geen plaats. Dat je 's morgens overslaat met lezen. Geen plaats. Als Hij kwam met engelen of met een tien voor je tentamen, zou je het wel doen, maar nu....geen plaats. Hij voldoet niet aan mijn verwachtingen en och wat geeft het als je Hem laat waar Hij is? Geen welkom voor Jezus. Hoe vaak gaat het niet zo? Is dat niet de diepe natuur van mijn wezen? Die telkens weer opspeelt? Geen plaats, geen welkom. Wat een verdriet krijg je daarvan. En wat een verwondering. Want voor Hem is geen plaats, geen welkom. En dat lijdt tot Zijn dood. En straks voor mij: wel plaats, plaats in Vaderhuis. Welkom, welkom van de engelen als ik de hemelpoort wordt binnengeleid. O dat is genade! Voor Hem geen welkom, geen plaats, voor mij een plaats en een welkom. Onvoorstelbaar maar waar.

Hoe dat kan? Omdat Hij Zelf plaats maakt. Als er dan niemand op Hem wacht, dan zendt Hij engelen naar de herders, een ster naar de wijzen. En God zorgt Zelf voor mensen die Hem ontvangen, die Hem toelopen en die Hem aanbidden. Ja Heere, daar hebt U Zelf voor gezorgd. Ook bij mij. Mag u het nazeggen? Ja, Heere, daar hebt U zelf voor gezorgd, ook bij mij.

Dit zal u het teken zijn! Het teken van de Christus. Van Zijn mens zijn, van Zijn armoede, van Zijn levensweg. En wat is dan ons teken? Waaraan zijn wij te herkennen? Zou het niet aan het gelijkvormig worden aan Hem zijn? Zijn beeld, trekken dragen als een teken:

Dat wij ervan weten om iets op te geven. Ergens afstand van te doen. Om een ander te helpen. Van een mooi plek, van een fijne avond, van iets wat ons veel waard is als we een ander daarmee dienen kunnen? Dat wij iets over hebben voor anderen?

Trouwens komt Jezus niet tot ons in Zijn minste broeders of zusters? Zegt Hij Zelf niet ergens: in zoverre gij dit één van Mijn minste broeders hebt gedaan hebt ge het Mij gedaan. Een gevangene, een gehandicapte, een eenzame, een zieke, een arme, een zorgenkind. In de gemeente, in de vervolgte kerk.

En maken wij het niet mee? Tekent het ons dat wij het Woord van Christus brengen en afgewezen worden? Geen plaats voor. Want in ons wil de Heere Jezus Zelf harten en huizen binnenkomen. Maar het ouderlingenbezoek wordt geweigerd, het woord over de Heere wil men niet of niet meer aanhoren. Er is geen plaats voor, en in Jezus' voetstappen lijdt je eraan.

Dat zijn tekenen van een christen. Dragen wij de herkenningstekens van een christen? Daaraan kun je hem/haar herkennen. In het leven. En misschien nog meer na dit leven. Wat typeerde ons? Wat tekende ons. Ik heb meegemaakt: bij begrafenissen: er moest en zou een voetbal mee in de kist. Dat was zijn leven, dat tekende hem. En er moest voor de dienst een motor keihard staan loeien met brullende motor: dat tekende zijn leven.

En hoe zal dat bij ons zijn? Wat tekent ons leven? Zullen ze een Bijbel openleggen op de kist? Handen vouwen in de kist? Een kruis op de steen? Wat is ons herkenningsteken? Amen.